

V Brestu-Litovskem se je položaj nenadoma spremenil in obrnil na slabo. Ruski zastopnik Trockij je v seji mirovnih pogajalcev dne 11. t. m. izjavil, da je Rusija pripravljena izprazniti razen Perzije vse zasedene avstro-ogrske in turske pokrajine, če tudi Nemčija in njene zaveznice izpraznijo pokrajine, ki so jih v vojski zasedle. Trockij zahteva, da se mora narodom v zasedenih pokrajinah dati pravica, da z neovirano svobodnim ljudskim glasovanjem določijo, h kateri državi hočejo pripadati. Zastopnik Nemčije državni tajnik pl. Kühlman je izjavil, da ljudskega glasovanja ni treba, ker so si pokrajine Poljska, Litevska in Kuronska že izvolile svoja ustavna zastopstva, ki so se že ali pa se še bodo odločila kam hočejo spadati. V seji dne 12. januarja so ruski zastopniki svoje predloge glede na samoodločitev narodov v sedaj od Nemčije in Avstrije zasedenih ruskih pokrajinah, glede na ljudsko glasovanje in druga vprašanja predložili spisane. Zastopnik nemškega armadnega vodstva general Hoffmann je odločno povdaril, da Nemčija ne mara izprazniti zasedenega ozemlja in tudi ne bo dovolila ljudskega glasovanja v zasedenih pokrajinah kakor si ga želi Rusija. Kuronsko in litevsko ljudstvo, prebivalstvo mesta Rige in otokov Oesel, Dagö in Moon se je baje že izjavilo za ločitev od Rusije.

Med tem se vršijo v Berlinu posvetovanja pri nemškem cesarju. Teh posvetovanj se udeležujejo generala Hindenburg in Ludendorff, prestolonaslednik, kancelar grof Hertling in drugi odlični nemški državniki. Cesar sprejema zastopnike nemških strank. Vsenemci in druge stranke, ki so proti sporazumnemu miru in za osvajanje tuje zemlje, skušajo pridobiti upliv pri cesarju. Sploh pridobiva v Nemčiji struja, ki je za aneksije (pridobitve ozemlja) in torej tudi za nadaljevanje vojske, vsak dan več tal.

Posebni mir z Rusijo je torej v veliki nevarnosti.

Pritožbe savinjskega kmeta.

(Dopis iz vranskega okraja.)

Že 50 let kmetujem, pa od leta 1859 nisem pridelal tako malo žita kot letos. Pa kaj, takrat se ga je lahko kupilo. Dva moja sosedata sta leto za letom vozila z vozom (ker se ni bilo železnice) na Hrvaško v Sisek po žito. Kam pa naj sedaj gremo ponj?!

Savinjska dolina še v dobrih letinah razven krompirja ni pridelala za-se dovolj žita, veliko manj se pa sedaj, ko imamo veliko njiv zasajenih s hmeljem; posebno graščaki in veleposestniki so opustili pridelovanje žita. Ravno tako so opustili tukajšnji graščaki že nekaj let pred vojno svinjerejo ter so rajše moko in speh kupovali, češ, da se svinjereja ne izplača, kar je tudi istina. To-tudi kmetje dobro vemo, ali kaj, ko si ne moremo pomagati.

Graščaku se pri dohodninskem davku pri hmelju za pridelovalne stroške odbije pri 1 kg 1 K 40 v. kmetu pa samo 1 K. Ali je to pravično? Vlado moške nas vedno učijo, kako moramo delati in kako varčevati, kakor da bi kmet bil otrok. Ti gospodje so po naših mislih sami potrebni počuka.

Bogataši si ne odrečejo nobene ugodnosti. Ali bi ne bilo pametno in potrebno, tistih 5000 vagonov ječmena, ki je namenjen za pivo, porabiti raje za

„Le pazite! Ta moj smuk v grabo se še bo mameval nad Vami!“

Ni bil strelec stari in ne jezdec, a prerok je pač bil, ker se je njegovo v prihodnost segajoče žuganje udeležilo na meni še istega dopoldne.

Nazaj grede iz postojank, sva jezdila po ravni korakoma eden za drugim. Potegnil je močen zimski piš; gosta megla se je razblinila in naju je pozdravil kot ribje oko jasen zimski dan. Ta najino šetanje na konjih po bukovinski ravnini je zasledilo rusko oko. Zažvižgalo je po zraku; prvi šrapnel je počil daleč za nama. Stari se je prestrašeno stresel na konju ter viknil:

„Narazen! V galop!“

Sva se zapodila vsak v svojo stran, da odneseva celo kožo. Rus pa ni odnehal. Jeden šrapnel za drugim je frčal pa ne za oberstom, ampak na levo za menojo. Razpočilo se je pred menojo; konj je kleknul na prvi nogi, omahnil na stran in me podsul pod se.

K sreči se je prekobil v smrtnem boju še na desno, da me vsaj zadušil ni. Pri zavesti sem ostal kljub silnemu padcu in pritisku od konja. Otič sem se od pet do glave, a krvi mi ni puščal ne nos in ne konj, ki je pobrcal začet v vrst v zadnjih izdihljajih po snegu. Mene so bolela samo prsa vsled padca.

(Dalje prihodnjič.)

živež? Kajti letos bo med nami veliko ljudi trpelo glad, od žejne pa nihče ne bo umrl. Ravno tako nespamet je, ker se pusti vsako leto za človeško hrano potrebnega živeža pokuhati v žganje. Žganja bi se naj le toliko varilo, kolikor se ga potrebuje neobhodno.

Marsikaj bi še bilo ugovarjati, pa kaj, ko glas kmeta ne pride do ušes visokih gospodov, razen če bi kaj žaljivega pisal. Za take reči pa imajo visoki gospodje tanek posluh.

Nemški meščani in socialni demokratje pozivajo vlado proti kmetom.

Gospodarski svet mesta Gradec, v katerem sedijo sami nemški in socialdemokratski uradniki, trgovci in drugi meščani, je pred Božičem 1917 napravil naslednji sklep:

„Cesarska namestnija se poziva, da naj izvede rekviriranje žita na Štajerskem z vso strogoostjo.“

Proti temu sklepu, ki znači sovražno mišljenje nemških meščanov proti kmetu, so srednještajerski kmetje že na raznih zborovanjih odločno ugovarjali. Tudi slovenski kmetje protestirajo z vso odločnostjo proti temu vmešavanju nemških meščanov in socialnih demokratov v naše kmetijske zadeve. Iz sklepa graškega gospodarskega sveta je razvidno, da ljudje, ki sedijo v tem odboru, niti od blizu ne poznajo gospodarskih razmer našega kmetijskega prebivalstva. Težavne razmere na kmetih so jim popolnoma tuje, kajti sicer bi jim že moralo biti znano, da se že več mesecev s pomočjo vojaštva in pod nadzorstvom politične oblasti vrši stroga rekvizicija kmetijskih pridelkov. Gospodje v Gradcu tudi ne vedo, kaj so naši kmetje že vse oddali žita, živine, krompirja, sadja, repe, sena in slame. Ali se naj našega kmeta s prisilnimi rekvizicijami še bolj pritiska? Ali se naj naše marljivo kmetijsko prebivalstvo v zahvalo za njegove skoraj nadčloveške trude in napore popolnoma oropa njegovih pridelkov in ga izroči neizprosni gladi? Meščani bi radi, da bi bil kmet suženj na lastni grudi. Zakaj se ti gospodje ne obračajo do vlade, naj raje poskrbi, da bo prišlo več živil iz Ogrske in Rumunije, kakor to storijo druga mesta? Odkrita povedano: S takimi predlogi se še bo prepad med mestnim in kmetijskim prebivalstvom bolj poglobil.

V imenu slovenskoštajerskega kmetijskega ljudstva odločno ugovarjamo proti hujškajočemu nastopu graškega gospodarskega sveta.

Slovenski hlapec za Jugoslavijo.

Izpod hlapčeve roke smo dobili naslednji članek:

Odkod je politika, ne vem. Vsi občutimo grozote vojske, ki je brezdomno sad slabe politike. In tudi jaz kot hlapec moram občutiti ta sad. Vsi stanovni se pritožujejo po svojih zastopnikih, da jim že gre na kožo. Kako pa je s posli? Ali smo menda izvržek človeške družbe? Kako nam zdaj gre zaradi obleke, ne maram pisati, saj za nas ni drugega kot zapoved in postava. Za zdaj nam ostane samo vprašanje, kako dolgo bomo še shajali z obleko in z obuvanjem. Veliko bi imel o tem pisati, a se bojim, da bi dobil „Slov. Gospodar“ belo rožo-mogoto, kakor jo naziva Jugoslovani v 6. stevilki.

Kam gre naša pot v bodočnosti? Ker sem zaposlen v taki službi, da imam priliko vsak dan občevati z različnimi ljudmi, vam lahko to-le povem: Večina ljudi, revnejših slojev, posebno mladi ljudje, nameravajo po vojni iti iskati v drugo državo varstva in kruha. Če ga vprašam, tukaj, dobim od slehernega odgovor: „Kaj bom pa tukaj, saj dozdaj nisem videl še ene odredbe, ki bi ščitila revnega človeka. Če si kupiš obleko, boš plačal petkrat toliko, kakor zaslužiš. Revni mora plačati kakor kak grof. Na Slovenskem je v tem oziru skoro najhujše, ker nas nihče drugi en zagovarja, kakor poslanci in pa slovenski časopisi in za-te ima vlada gluha ušesa. Če ne dobi Jugoslavija samostojnosti, bo pri nas ostalo vedno tako. Zato pa raje grem, kakor da bi bil do smrti suženj nemških mogotcev.“

Tak odgovor dobim od vsakega, od vojaka in od civilista. Vsled tega sem prepričan, da če ne bo vlada opustila dosedanje poti, mora računati na obsežno izseljevanje. Zemlja brez ljudi je to, kot hlev brez živine. Ali vsenemški vojni hujšakci še sedaj nimajo dovolj vojne? Mislim, da si je še niso okusili. Če bi jih tako stiskala vojska kot nas Slovence, bi bili drugega mnenja. Za danes dovolj! V. R.

Junaški čin strelcev 26. polka.

Slovenec rešil Nemce.

(Izvirno poročilo iz italijanskega bojišča.)

Da ne bo naš polk čisto pozabljen, hočemo vam opisati dan najhujših bojov, katere smo srečno pre-

stali. Bilo je dne 13. novembra 1917 zvečer pri mestu Longarone. Ob 7. uri zvečer dobi 3. stotnija povelje, iti nemškim četam na pomoč. Hodili smo čez doline in bregove, predno smo prišli na cesto. Že v tistem trenutku, ko smo prišli na cesto, nas je polentar zagledal in nas je obsul s točo granat in šrapnelov. Mi pa kar naprej in čez reko Piavo na drugo stran. Most je bil razstreljen, torej se je reklo prekoračiti vodo. Voda nam je segala do vratu in je bila močno deroča, zato je tudi marsikateri našel hladni grob v vodi. Tuka je bilo ranjenih mnogo naših tovarišev, izmed njih hočemo omeniti samo enega po imenu Korošec, doma iz Petrovca pri Celju. On je bil ranjen pri prehodu čez to vodo od puškine kroglice. Pa ker je vedel, da je na drugi strani reke nemškim četam hitra in močna pomoč potrebna, ni hotel iti nazaj na obvezovališče, ampak je z ranjeno roko zraven svojih tovarišev hitel naprej. Še ravno v pravem trenutku smo prišli do nemških čet, ki so imeli strašne izgube. Ostalo jim je samo 70-80 mož. V istem trenutku, ko so nas zagledali, so se nam hitro pridružili in so se skupno z našo stotnijo spustili nad polentarija. Kri je tekla v potokih. Tukaj je bil zopet naš tovariš Korošec ranjen v isto roko, in sicer mu je granata odtrgala roko.

Izgube so bile na obeh straneh velike, pri polentarijih naravnost strašne. Zmaga je bila naša in njen je znašal do 8000 mož, 37 topov in 65 strojnih pušk. Zato nam pa tudi plačilo ni izostalo. Naša 3. stotnija je dobila 1 zlato, 5 srebrnih I. vrste, 37 srebrnih II. vrste in 62 bronastih kolajn. Tudi od nemškega poveljstva smo dobili 5 železnih križcev. Ta dan bo pisan v zgodovinski knjigi naše stotnije z zlatimi črkami.

Pozdravljamo vse Slovence in Slovenke: Desetnik Albin Kmetec iz Ptuja, desetnik Alojz Tomasić iz Slov. Bistrice, strelce Janez Verstovšek iz Pišec pri Brežicah, Franc Drevenšek od Sv. Barbare pri Ptuj, Matija Emeršic iz Leskovec pri Ptuj, Jožef Stermecki iz Bizelskega, Rudolf Krajnc od Sv. Martina pri Mariboru, Tomaž Hodnik iz Mislinje pri Slovenjgradu, Kasimir Vindiš iz Cvetlina (Hrvaško), Janez Hrastnik iz Sp. Polskave.

Pretakanje vina.

Čas prvega pretakanja vina je prišel, zato naj nihče ne zamudi, tega važnega kletarskega dela opraviti. Letos, ko je vino izredno dragoceno, je še bolj treba, da ž njim pravilno ravnamo in da ga ne pustimo po nemarnosti pokvariti. Zdaj, v mrzlem in zimskem vremenu, ko so se drože v vinu že popolnoma polegile in ko se je vsled mraza tudi velik del vinskega kamna iz vina izločil, je najbolj pripraven čas, da ga od teh, lahko pokvarljivih snovi ločimo ali posnamemo. Zato imenujejo to delo Vipaveci presnemanje vina. Nobeden, še tako neznamen vinogradnik Vipavske doline ne bo pustil čez zimo vino na drožeh, ker dobro ve, da z nastalo spomladno gorkoto pride vino v nevarnost, da se pokvari.

Na Dolenjskem je pa (in tudi na Slovenskem Štajerju!) žal dosti vinogradnikov in celo takih, ki se smatrajo za zelo učene in so le težko dostopni temu, da bi jih kdo podučil, ki so mnenja, da so drože v vinu nekaj posebno zlahtnega in da je takorekoč greh vino od drož presneti. Mnogi pravijo celo: „Otrok mora ostati pri materi“, pri čemur je razumljivo, da je vino otrok in drože njegova mati. Če pa imenuje kdo vino otroka, ne sme reči, da so drože njegova mati, temveč njegovo blato. Da pa noben otrok v blatu rad ne leži, ampak vpije, da se ga ožedi, to ve vsaka mati in tudi menda vsak oče. Zato opustite, vinogradniki, starokopitne prislovice in nemarne ravnanje v vinom in oprimate se umnega kletarstva, ki veli: v zimskem času je treba vino od drož presneti. Kaj so drože? Blato in izmeček. Obstoje po večini iz beljakovin, vinskega kamna in iz raznih gliv, med temi mnogo vinu škodljivih.

Spomladi, ko postane v kleti gorko, se prično drože v vinu s pomočjo v njih se nahajajočih gliv razkrajati, vino se skali, zašumi in zavre. Če se to komu ne zgodi, potem mora pač govoriti le o veliki sreči. Zato naj se tej nevarnosti nihče ne izpostavlja in vino v sedanjem času pretoči. Po pretakanju postane vino bolj stanovitno in se raje učisti. Pri prvem pretakanju ali posnemanju vina veljajo ta-le pravila:

1. Če je vino stanovitno in svetle barve, dobro ga prezračiti in se bo rado učistilo. Žveplati ga ni treba ali le malo. Tudi rdeče vino ne žveplaj močno, ker postane bolj svetle barve.

2. Če je vino bolj gosto, to je sluznato (volno), na zraku pa ne rjavi, potem ga dobro prezračiti, z metlico raztepi in dobro zažveplaj. Isto stori, če diši vino po žveplenem vočku (gnilih jajcih).

3. Če je vino kalno, pa kaže znamenja kake bolezni, posebno pa znamenja rjavenja (t. j., da v kozarcu v 24 urah porjavij, ga ne mešaj preveč z zrakom in ga dobro zažveplaj.

4. Vino pretoči le v zdrav, dober, popolnoma isto pomit sod.

5. Ker je dobrega žvepla za žveplanje vina težko dobiti, poslužuj se mesto njega natrijevega bisulfita, t. j. belega, močnega po žveplu dišečega praška. Dobiš ga v drogerijah in pri o. kr. Kmetijski družbi.